

21.3.2025

Julkinen

Rahanpesun estäminen -uutiskooste 1/2025

Suomessa tehdään tällä hetkellä tärkeää lainvalmistelutyötä, kun rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen kansallinen lainsäätely uudistetaan vastaamaan EU- ja kansainvälisiä velvoitteita ja samalla toteutetaan muita sääntelyn muutostarpeita. Keskeisenä tehtävänä on EU:ssa viime kesänä hyväksytyt AML-paketin kansallinen implementointi. Vaikka tekstit ovat pitkälti asetemuotoisia ja kansallista liikkumavaraa on rajallisesti, on tärkeää tarkastella sitä, missä määrin AML-paketin johdosta tulee tehdä muutoksia muuhun sääntelyyn. Finanssivalvonta osallistuu aktiivisesti tähän työhön.

Samalla olemme jo aloittaneet valmistautumisen tulossa olevaan FATFin viidenteen maa-arviointikierrokseen. Vaikka Suomen maa-arvio toteutetaan vuosina 2027–2028, siihen liittyy paljon työtä, joka on aloitettava hyvissä ajoin. Finanssivalvonnan tavoitteena on saavuttaa tulevassa arvioinnissa hyvä tulos, ja olemme valmisteluvaiheessa yhteydessä myös eri valvottaviin. FATFin arvio kohdistuu koko Suomen rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaan, ei ainoastaan yksittäisten viranomaisten toimintaan.

Finanssivalvonta toteuttaa teema-arvion de-risking-ilmistä

De-risking-ilmillä tarkoitetaan tässä yhteydessä ilmiötä, jossa riskien hallitsemisen sijaan pyritään välttämään asiakkuuteen liittyvää riskiä joko lopettamalla tai rajoittamalla liikesuhteita korkeariskisiksi arvioitujen asiakkaiden tai jopa kokonaisten asiakasryhmien kanssa. Tavoitteena on lisätä Finanssivalvonnan tietoa pankkien toimintatavoista de-risking-ilmion haitallisten vaikutusten torjumiseksi sekä arvioida, millä tavoin pankit ovat huomioineet taloudellisen osallistavuuden (financial inclusion) ja pankkipalveluiden saatavuuden näkökulmat toimintavoissaan ja päätöksenteossaan.

Teema-arvio on jatkoa Finanssivalvonnan vuonna 2022 ja 2023 tekemille teema-arvioille. Teema-arvion tarkoituksena on selvittää de-risking-ilmion lisäksi sitä, ovatko talletuspankit ryhtyneet toimenpiteisiin Finanssivalvonnan aiempien teema-arvioiden yhteydessä antamien suositusten johdosta.

FATFin helmikuun kokouksessa päätettyä

Kansainvälinen hallitusten välinen rahanpesun torjuntaorganisaatio FATF järjesti yleiskokouksen helmikuussa. FATF päivitti omaa listaansa maista, joilla on strategisia puutteita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämis- ja selvittelyjärjestelmässä, ja joiden kanssa FATF on laatinut toimintasuunnitelman niiden poistamiseksi. FATF ei vaadi tehostetun tuntemisvelvollisuuden soveltamista näihin maihin, mutta kannustaa jäseniään huomioimaan riskianalyysissään FATFin esittämät havainnot. FATF lisäsi tälle ns. harmaalle listalle Laosin ja Nepalín ja poisti listalta Filippiinit.

FATF on julkaissut 40 rahanpesun sekä terrorismin ja joukkotuhoaseiden rahoittamisen estämisen suositusta, joita FATFin jäsenvaltiot ovat poliittisesti sitoutuneet noudattamaan. FATF hyväksyi helmikuun yleiskokouksessa muutoksia suositukseen 1. FATFin suositus 1 koskee riskien tunnistamista ja arviointia ja riskiperusteisesti oikeasuhtaisten riskinhallintakeinojen käyttämistä. Riskiperusteinen lähestymistapa luo perustan sille, että resursseja voidaan kohdentaa tehokkaasti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen sekä joukkotuhoaseiden leviämisen rahoituksen torjuntaan. [Helmikuun yleiskokouksessa hyväksytyt muutokset suositukseen 1](#) kannustavat finanssilaitoksia soveltamaan yksinkertaistettuja tuntemistoimenpiteitä vähäriskisissä tilanteissa. Tällä tavoin pyritään tukemaan

21.3.2025

Julkinen

taloudellista osallistavuutta (financial inclusion) ja rahoituspalvelujen saatavuutta.

FATF on myös tehnyt työtä päivittääkseen ohjeitaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaa koskevista toimenpiteistä ja taloudellisesta osallistavuudesta (FATF Guidance on AML/CFT measures and financial inclusion). Ohjeistukseen tehtyjä päivityksiä on mahdollista kommentoida 4.4.2025 asti.

- [Public consultation on FATF Guidance on AML/CFT measures and financial inclusion public consultation](#)

FATF on työstänyt muutoksia myös suositukseen 16, jota kutsutaan myös nimellä ”wire transfer”-suositus. Suosituksen 16 uudistamisella tähdätään maksuketjujen parempaan läpinäkyvyyteen (”payment transparency”), joka parantaa sekä toimijoiden, kuluttajien että viranomaisten toimintamahdollisuuksia. Suosituksen luonnos on nyt myös lausuntokierroksella 18.4.2025 saakka.

- [Public consultation on the potential revisions to Recommendation 16](#)

Lisää FATFin ajankohtaisia uutisia [FATFin kotisivulta](#).

Anti-money laundering authority (AMLA)

EU:n rahanpesun estämisen ja rahanpesun selvittelykeskusten yhteisen keskusviraston, AMLAn (Anti-Money Laundering Authority), johtokunnan puheenjohtajaksi nimitettiin 21.1.2025 Bruna Szego. Tällä hetkellä meneillään on viiden muun johtokunnan jäsenen nimittäminen ja lisäksi pääjohtajan valinta.

AMLA on aloittanut laajamittaiset rekrytoinnit ja viraston odotetaan pääsevän Frankfurtissa sijaitseviin toimitiloihinsa syksyyn mennessä.

AMLAN toimintaan liittyvää

Euroopan pankkiviranomainen on julkaissut neljä luonnosta teknisiksi sääntelystandardeiksi. Sääntelystandardien tavoitteena on valmistella AMLAn toimivaltaan kuuluvia säädöksiä mahdollisimman pitkälle, jotta ne saadaan voimaan yhtä aikaa keskeisten AML-säädösten kanssa. Teknisiä sääntelystandardeja on mahdollista kommentoida 6.6.2025 saakka.

Sääntelystandardeissa määritellään mm.

- valintakriteerit, joiden perusteella AMLA valitsee suoraan valvontaan tulevat instituutiot
- harmonisoidun rahanpesun riskiarvion muodostaminen; tavoitteena on yhdistää kaikkien rahanpesun valvojien riskiarviot
- asiakkaan tuntemista koskevien säädösten yhtenäistäminen
- hallinnollisten sanktioiden yhtenäistäminen.

EBA:n konsultaatiopaperit:

- [Consultation Paper on Response to Call for Advice new AMLA mandates.pdf](#)
- [Regulatory Technical Standards package on compliance of institutions and supervisors with their AML/CFT obligations | European Banking Authority](#)

Lisäksi EBA järjestää aiheesta [virtuaalisen kuulemistilaisuuden](#).

21.3.2025

Julkinen

Ajankohtaista pakotteista

EU:n 16. pakotepaketti julkaistiin 24.2.2025

Venäjän finanssisektorin osalta pakotteita kohdistettiin 13 venäläispankkiin, jotka suljettiin ulos SWIFT-järjestelmästä. Lisäksi uudet pakotteet kieltävät liiketoimet kolmen venäläispankin Kiinassa ja Valko-Venäjällä sijaitsevien tytäryhtiöiden kanssa. Nämä pankit ovat käyttäneet Venäjän keskuspankin rahaliikenteen sanomanvälitysjärjestelmää (SPFS) kiertääkseen EU:n pakotteita.

Pakotteita asetettiin myös viidelle venäläiselle satamalle ja kuudelle lentokentälle, joiden kautta on esimerkiksi kuljetettu drooneja, ohjuksia sekä kierretty öljynhintakatkoa. Liiketoimiin osallistuminen kyseisten tahojen kanssa, joko suoraan tai välillisesti, on kielletty.

Henkilö- ja yhteisöpakotteiden osalta pakotelistalle lisättiin muun muassa venäläinen kryptovarojen vaihtopalvelu Garantex. Tämän lisäksi Yhdysvaltojen oikeusministeriö nosti syytteet 7.3.2025 kahta Garantexin ylläpitäjää vastaan. Samassa yhteydessä Garantexin palvelimia takavarikoitiin Saksassa ja Suomessa.

Lisää tietoa uusista pakotteista löydät [ulkoministeriön sivuilta](#).

Garantexin taustahenkilöitä koskeviin rahanpesusyytteisiin löydät lisätietoa [Yhdysvaltojen oikeusministeriön sivuilta](#).

Muutoksia pakotteita koskeviin määräyksiin ja ohjeisiin 4/2023

Finanssivalvonta on päivittänyt määräyksiä ja ohjeita 4/2023 pakotesääntelyn ja kansallisten jäädyttämispäätösten noudattamiseen liittyvästä asiakkaan tuntemisesta. Nämä päivitykset olivat tekniluonteisia ja ne tehtiin EU:n pikamaksuasetuksen uusien vaatimusten takia. Muutokset koskevat niitä Finanssivalvonnan valvottavia, jotka tarjoavat pikamaksuja ja ne astuivat voimaan 9.1.2025. Lisää tietoa muutoksista löydät esimerkiksi [Finanssivalvonnan valvottavatiedotteesta 6/2025](#).

Rahanpesun selvittelykeskuksen kysely valvottaville rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä

Kansallisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvion päivitystyö on käynnistynyt. Päivitystyön yhteydessä keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskus kerää ilmoitusvelvollisilta tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen uhkatekijöistä ja haavoittuvuuksista. Vastauksia hyödynnetään muodostettaessa kokonaiskuva toimintaympäristöstä ja tarkoituksena on myös kartoittaa nousevia uhkatekijöitä ja haavoittuvuuksia.

Finanssivalvonta kannustaa valvottavia vastaamaan kyselyyn ja muistuttaa, että kyselyyn annettuja vastauksia käytetään ainoastaan kansallisessa riskiarviotyössä. Kysely on toistaiseksi laadittu ainoastaan suomeksi.

- Kysely ja lisätietoja kyselystä: [Toimintaympäristön kartoittamista koskeva kysely yksityiselle sektorille](#)
- [Valvottavatiedote 20/2025](#): Rahanpesun selvittelykeskus kerää valvottavien näkemyksiä rahanpesusta ja terrorismin rahoittamisesta kansallisen riskiarvion päivitystä varten